

VIBYSKOLAN EKONOMISK FÖRENING
info@vibyskolan.se

2024-04-18

1 (20)

Dnr- SI 2024:1219

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Vibyskolan i
Sollentuna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vibyskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Vibyskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att samtliga lärare regelbundet samverkar kring bedömning och utvecklar gemensamma arbetsmetoder för att säkra likvärdigheten i omdömen och betyg och kommunikationen kring dessa.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 juni 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:1219) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Vibyskolan leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Rektorn gör en bred uppföljning av verksamheten och driver ett utvecklingsarbete

Granskningen visar att rektorn genom olika metoder skapar sig en bred bild av verksamhetens resultat och undervisningens genomförande vilket ger rektorn en god grund för utvecklingen av undervisningen och värdegrundsarbetet. Av inskickad dokumentation och intervju framgår att rektorn följer upp flera olika enkätresultat, betyg och omdömen samt resultat av kartläggningar och nationella prov. Rektorn deltar utöver ledningsgruppsmöten i elevhälsomöten, på mitterminskonferenser, leder arbetsplatsträffar samt informerar sig löpande genom arbetslagsledarna om vad som tas upp på lärarnas arbetslagsmöten. Vidare följer rektorn upp undervisningens genomförande bland annat genom att själv göra lektionsbesök. I intervju med lärare och rektorn framkommer att rektorn genomför både planerade och spontana lektionsbesök, ibland med återkopplande samtal i anslutning till besöket och ibland med återkoppling vid medarbetarsamtalet. Genom medarbetarsamtal samt vid löpande samtal under året följer rektorn även upp hur lärarna arbetar med att värdegrunden integreras i undervisningen enligt den plan som skolan tagit fram för detta, "Att växa".

Det framkommer vidare av granskningen att verksamhetens resultat analyseras på flera olika sätt, och att rektorn utifrån analysen beslutar om utvecklingsåtgärder. Av intervjuer med lärare framgår att de efter läsårets slut analyserar resultat inom sina arbetslag och tar fram förslag på fortsatta utvecklingsområden och mål för dessa. Lärarnas förslag utgör sedan en del av det underlag som rektorn använder i sin egen

analys. Även huvudmannens analyser och förslag till utvecklingsområden ingår i rektorns underlag. Därefter beslutar rektorn om åtgärder i syfte att utveckla undervisningen och förbättra elevernas trygghet och trivsel. Exempelvis har rektorn med grund i lärarnas analys utformat ett försteläraryuppdag kring tillgängligt lärande. Skolans förstelärare leder sedan ett utvecklingsarbete under skolåret på avsatta mötestider och studiedagar. Med utgångspunkt i skolans uppföljning och analys fördelar rektorn även om resurser för att tillgodose elevernas behov. Det sker exempelvis genom att ha dubbla lärare eller halvklassundervisning i vissa ämnen och årskurser, upprätta en studioverksamhet för elever i behov av en lugnare miljö och att anställa en speciallärare i matematik för mellan- och högstadiet. Representant för skolans elevhälsa beskriver i intervju att hen har i uppdrag av rektorn att kontinuerligt se över behovet av stöd hos eleverna och se till att det täcks.

Rektorn organiserar för ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn bedriver ett aktivt arbete för att öka lärares och elevers medvetenhet i jämställdhetsfrågor och främja jämställdhet i undervisningen. Det framkommer av granskningen att rektorn följer upp flera resultat ur ett könsperspektiv, exempelvis trygghets- och kunskapsresultat. I inskickad dokumentation noterar rektorn att trots hög måluppfyllelse för både flickor och pojkar så ligger flickornas genomsnittliga meritvärden högre än pojkarnas sedan flera år tillbaka. Av den inskickade dokumentationen framkommer vidare enkätresultat som visar att alla elever inte upplever att lärare behandlar flickor och pojkar lika. Inför läsåret 2023/2024 har rektorn därför inrättat en förstelärartjänst med fokus på genus och jämställdhet. I uppdraget ingår exempelvis att med grund i forskning lyfta undervisningssätt som leder till att höja pojkars resultat, medvetandegöra lärarna om hur normer påverkar miljön i klassrummet samt undersöka hur området sexualitet, samtycke och relationer kan belysas mer och få ökat utrymme. Försteläraren har under året genomfört en uppföljande enkät för att närmare försöka ringa in elevernas upplevelser av bristande jämställdhet, och skolan har även haft en föreläsning om normkritik i klassrummet. Rektorn beskriver i intervju att förstelärarens uppdrag framöver även kommer att omfatta områden som bedömning, och att det finns tydliga beröringspunkter mellan jämställdhetsarbetet och försteläraryuppdaget i tillgängligt lärande.

Rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka och leder en tydlig organisation

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdag. I granskningen

framkommer att skolan har en tydlig mötesorganisation med tid avsatt för arbetslagen att mötas liksom för ämneskonferenser och pedagogiska forum. I intervju med lärare framgår att det kollegiala lärandet sker både informellt genom samtal i lärar- och arbetsrum, och formellt genom det utvecklingsarbete som förstelärarna driver under avsatt mötestid för det. Lärare beskriver vidare att det då exempelvis kan handla om en föreläsning eller workshop, och att de sedan kan få i uppgift att pröva något i undervisningen till nästkommande möte, vilket genererar ett lärande i kollegiet som rektorn ser ger avtryck i undervisningen. Mötestiden används också till att följa upp arbetet med de mål som satts upp kring trygghet och undervisningens utveckling. Rektorn beskriver i intervju att hen arbetar för att begränsa antalet mål och skapa en tydligare röd tråd i utvecklingsarbetet. Utöver det kollegiala lärandet får lärarna ta del av kompetensutveckling i form av handledning från lägeskommunens lärarcoacher, och föreläsningar till exempel om neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF).

Det framgår vidare av granskningen att rektorn tydliggör skolans arbets- och förhållningssätt och introducerar nyanställd personal till dessa. Av granskningen framkommer att skolans rutiner finns dokumenterade i en personalhandbok, och nyanställda och nyutexaminerade lärare erbjuds mentorer och får en planerad introduktion. I intervju med lärare och elevhälsa framgår att rektorn löpande använder tillfällen som arbetsplatsträffar (APT) för att tydliggöra arbets- och förhållningssätt, samt informerar om aktuella rutiner genom arbetslagsledarna. Rektorn uppger i intervju att det finns god samsyn kring vissa rutiner bland lärarna medan andra efterlevs i olika grad, och att lärare har olika förmåga att leda en grupp. I de fallen erbjuds lärare stöttning genom lärarcoacher eller handledning av elevhälsan eller skolledningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Undervisningen är huvudsakligen varierad och har en tydlig struktur

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak består av en variation av arbetssätt och uppgifter, och att lärarna mestadels ger eleverna det stöd de behöver under lektionstid. Under lektionsobservationer noteras lärarna aktivt röra sig runt i klassrummet, svara på frågor och hjälpa elever att behålla fokus på arbetsuppgifterna. Lärarna kan i intervjuer ge flera exempel på hur de planerar sina lektioner för att erbjuda variation och en balans mellan olika aktiviteter, och i de ämnen som observeras noteras elever bland annat få arbeta enskilt, i par, komponera sångtexter, se film och laborera. I Skolinspektionens skolenkät skattar dock 49 procent av eleverna i årskurs 5 och 71 procent av eleverna i årskurs 8 att de inte alls, eller endast till viss del, är nöjda med variationen i undervisningen, och resultaten ligger lägre än riksnittet¹. Elever på mellan- och högstadiet beskriver i intervju att lärare ofta har samma lektionsupplägg och inte är benägna att förändra sig, och att lärare inte alltid involverar eleverna eller stannar upp för att försäkra sig om att alla följer med och förstår vilket påverkar i vilken grad undervisningen uppfattas som stimulerande. I gengäld lyfter elever även fram positiva exempel på lärare som har intresseväckande genomgångar, repetitioner utformade som tävlingar, roliga studiebesök och lärare som utstrålar ett engagemang som hjälper eleverna att hålla fokus. På frågan om vad eleverna skulle vilja se mer av i undervisningen svarar elever på högstadiet att de oftare exempelvis skulle vilja arbeta i grupp och ha mer varierade redovisningsformer.

Det framkommer vidare av granskningen att undervisningen kännetecknas av god struktur där mål och syfte tydligt framgår. Under samtliga lektionsobservationer noteras lärare starta upp lektionen på ett tydligt sätt och presentera mål och syfte för lektionen med ett åldersanpassat språk. De observerade lektionerna präglas av tydliga instruktioner och ett logiskt flöde mellan olika aktiviteter som hjälper eleverna att komma igång och bibehålla fokus på skolarbetet under lektionen. Lektionerna avslutas sedan i tid enligt schemat, oftast med en kortare sammanfattning/utvärdering, beröm för väl utfört arbete samt information inför nästa lektion.

¹ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat för elever i årskurs 5 och 8, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

Lärarna anpassar undervisningens innehåll efter eleverna för att motivera på rätt nivå

Granskningen visar att lärarna har olika metoder för att anpassa undervisningen efter eleverna, både de som ligger längre fram och de som behöver extra stöd. Lågstadiets lärare beskriver i intervju att de känner sina elever väl och vet hur de ska planera och anpassa materialet efter dem. Det kan handla om extra uppgifter för elever som arbetar klart snabbt eller matematikböcker på olika nivåer. Rektorn ger vidare exempel på lärare på lågstadiet som använder digitala läromedel för att enklare anpassa för elever som kommit olika långt i sin kunskapsutveckling. På en lektion observeras elever i årskurs 2 göra en "walk and talk" där eleverna rör sig runt och presenterar bilder på djur för varandra under former som gör att alla elever vågar prata, samtidigt som det finns utrymme att säga mer eller mindre efter förmåga. Lärare på mellan- och högstadiet beskriver i intervju att de arbetar för att stödja elever som behöver hjälp under och efter lektionerna. Utöver detta finns en studioverksamhet under uppbyggnad under ledning av skolans speciallärare, och hjälpmedel tillgängliga såsom digital talsyntes och upplästa läromedel. Vad gäller elever som ligger längre fram framkommer att lärare följer upp att eleverna får utmaningar på rätt nivå bland annat under utvecklingssamtalen. I intervju med rektorn och lärare ges exempel på elever som fått läsa ämnen i högre årskurser och elever som lärare samlat i egen grupp för att kunna utmana dem mer. Flera lärare upplever att de har stöd av elevhälsans olika kompetenser i arbetet med anpassningar, men det skiljer sig åt i vilken grad lärarna drar nytta av elevhälsan och hur lättillgängliga lärarna upplever att elevhälsan är.

Vidare framkommer av granskningen att lärarna visar medvetenhet om vilken roll motivation, självförtroende och lärarnas förväntningar på eleverna spelar i inläringen, men det är inte alltid deras arbete med detta uppfattas av eleverna. Lärarna lyfter i intervjuer hur de arbetar med beröm och positiv feedback, och betonar vikten av att låta eleverna lyckas. Lärare beskriver bland annat hur de har pärmar med bilder på uppgifter för att hjälpa eleverna att visualisera vad de skulle kunna göra på olika nivåer, hur de väljer ut vilka elever som får svara på frågor utifrån att eleverna ska få lyckas, och hur de använder sig av reella mottagare i uppgifter för att öka elevernas motivation som att låta elever brevväxla med elever i andra länder. I intervju med elever framgår att det skiljer sig åt i vilken mån de uppfattar att lärarna har höga förväntningar på dem, men det är tydligt att eleverna motiveras mer av lärare som de uppfattar tror på dem. Elever ger dock också uttryck för att förväntningar från lärare ibland kan vändas till något negativt när de känner att de inte når upp till lärarnas bild

av vad de kan, och några elever uttrycker att detta leder till att de till exempel helst inte ställer frågor på lektionerna för att lärare inte ska se att de inte förstår.

Eleverna får i olika grad vara delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen som ett led i lärandet

Granskningen visar att eleverna får ta del av vissa strategier för lärande men att det ser olika ut beroende på lärare. På lågstadiet kan det handla om rutiner att ta sig förbi hinder, som att repetera instruktioner, fråga sin bänkkamrat, eller be en vuxen om hjälp. Lärare kan också exempelvis arbeta med tankekartor och repetition. Eleverna på mellan- och högstadiet får vid några tillfällen lära sig studieteknik på "forumtiden" med sina mentorer. I intervju med elever framgår att vissa lärare i sina ämnen arbetar metodiskt med att visa eleverna exempelvis hur texter byggs upp, och eleverna får se olika exempeltexter och öva sig på att identifiera olika kvalitéer i dem. Rektorn beskriver vidare i intervju hur dessa lärare även framgångsrikt låter elever samarbeta kring texter i mindre grupper och turas om att läsa och sammanfatta, och på så vis driver varandra framåt på olika sätt. Det framgår dock att olika lärare arbetar olika mycket med detta, och att eleverna därmed inte får samma grund att utvecklas ifrån.

Vidare framkommer av granskningen att eleverna ges visst inflytande över undervisning och arbetssätt, men eftersom det oftast sker i form av begränsade val så uppfattas det inte alltid av eleverna som att de har möjligheter att påverka. Lärarna uppger i intervju att eleverna har många olika sätt att påverka på, både direkt och indirekt, och ger i intervju exempel som att eleverna får välja provdatum eller välja mellan två givna alternativ. Klass- och elevråd uppfattas enligt elever på lågstadiet som intervjuas som ett forum för inflytande, medan eleverna på mellan- och högstadiet inte ser att de kan påverka något där.

Det skiljer sig även mellan stadierna i vilken mån eleverna upplever sig få utvärdera undervisningen i syfte att kunna påverka innehåll och arbetssätt, där eleverna på mellan- och högstadiet generellt inte upplever sig lyssnade på i samma utsträckning som eleverna på lågstadiet. I intervju ger elever på högstadiet exempel som att de fått rösta om att anteckna för hand eller på dator, och fastän att eleverna då röstade för att skriva på dator så valde läraren att fortsätta låta dem skriva för hand. Elever på mellan- och högstadiet ger i intervjuer vidare exempel på att de flera gånger försökt få lärarna att variera arbetssätt och redovisningsformer mer, men att detta inte fångats upp av lärarna. Av inskickad dokumentation till Skolinspektionen framgår att ett av skolans mål är att öka elevernas delaktighet och inflytande över sin utbildning, men det är inte tydligt hur det ska göras. I intervju lyfter lärare att de anser att eleverna får påverka på flera olika sätt, men att det ofta sker indirekt genom att lärare till exempel anpassar undervisningen efter eleverna och inte genom skriftliga enkäter. Lärarnas

slutsats är att de behöver förtydliga för eleverna vad de redan gör snarare än att ge exempel på vad de tänker göra annorlunda, trots att eleverna skattat inflytandet lågt i enkäter sedan flera år tillbaka.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Granskningen visar att det varierar i vilken grad eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Lärarna har olika sätt att arbeta på både vad gäller planering och utvärdering, och det saknas tydliga direktiv kring arbetet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna säkerställer att det i undervisningen regelbundet ingår varierade metoder för att involvera eleverna i undervisningens planering. Elevernas inflytande bör vara reellt, och också öka i takt med ålder och mognad i syfte att eleverna ska få ett ökat ansvar för sitt eget lärande. När lärarna involverar eleverna i planeringen av undervisningen finns det möjlighet för läraren att få en uppfattning om elevernas aktuella kunskaper och vad de är intresserade av, vilket läraren kan ta fasta på för att öka elevernas engagemang och väcka deras intresse för ämnets innehåll. Elevernas upplevelse av delaktighet kan också i sig bidra till ökad motivation i skolarbetet och ökat engagemang i andra forum, som exempelvis klassråd och elevråd. Det kan också leda till ökad tillit mellan elever och lärare, och ett stärkt förtroende för demokratiska processer.

På samma sätt rekommenderas rektorn att tillsammans med lärarna säkerställa att det används varierade metoder för att ge eleverna tillfälle att utvärdera undervisningen med regelbundenhet. Syftet är att ta tillvara elevernas upplevelser för att utveckla undervisningen vidare. Utvärderingen kan ske muntligt men med fördel omväxlande även skriftligt så att eleverna anonymt kan framföra synpunkter. Utvärderingen bör också ske under terminens gång och inte enbart efter avslutade kurser eller terminer. Rektorns ansvar är att se till att det som kommer fram i utvärdering av undervisningen också tas tillvara i skolans utvecklingsarbete, exempelvis i form av relevanta utvecklingsåtgärder eller fokusområden för det kollegiala lärandet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolan arbetar samlat för att studiero ska råda på alla lektioner

Granskningen visar att skolan arbetar på flera olika sätt för att säkra studieron i de klasser där studieron undantagsvis är mindre god, och att arbetet ger effekt. Intervjuer med lärare, elever, elevhälsa och rektor visar att studieron generellt sett är god på skolan. Rektor beskriver i intervju vikten av att lärare agerar metodiskt och samlat för att skapa och upprätthålla studiero, och att behovet av detta inledningsvis brukar vara större i de årskurser där de tar in nya elever och skapar parallella klasser. Lärare på högstadiet berättar i intervju att det pågår ett arbete kring lektionsstruktur för att öka samsynen kring vad en "ideal lektion" innebär, så att lärarna har liknande förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero. Gemensamma överenskommelser handlar exempelvis om att lärarna samlar in elevernas mobiler och inte tillåter elever att arbeta utanför klassrummet. Skolan har även en stödpedagog kopplad till högstadiet med uppgift att stötta elever i klassrummet och bidra till studiero på lektionerna. För de lärare som behöver stöd i sitt ledarskap kan skolan ta hjälp av lärarcoacher från lägeskommunen, eller erbjuda handledning av elevhälsan eller skolledningen. Under lektionsobservationer på lågstadiet observeras lärarna använda sig av flera olika metoder för att skapa studiero, exempelvis bestämda platser, bilder med "trafikljus" som visar tillåten ljudnivå, lärartecken för tystnad som eleverna speglar och talstickor för att fördela taltid rättvist. I samtliga elevintervjuer framgår dock att eleverna inte upplever att de aktivt är med och tar fram skolans ordningsregler eller bjuds in att komma med lösningar på ordningsproblem. I detta sammanhang vill Skolinspektionen därför lyfta fram elevernas delaktighet som en viktig framgångsfaktor i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero.

Skolan arbetar medvetet och aktivt med trygghetsfrågor

Granskningen visar att skolan arbetar både förebyggande och åtgärdande med trygghetsfrågor. Av inskickad dokumentation framgår att skolan genomför enkäter om trygghet och trivsel två gånger per år, och utifrån resultaten gör skolan vissa insatser

samt tar fram mål för personalen att arbeta vidare med för att öka elevernas trygghet. Exempelvis har enkäterna visat en viss otrygghet kring toaletter och omklädningsrum till idrottshallen som ligger i en annan skola, varför skolan har tagit bort extra dörrar och omfördelat personal till vissa idrottslektioner. Skolan har även infört mobilfri skoldag för att öka tryggheten. Enkätsvaren visade även att elevernas tillit till de vuxna på skolan sjunkit något under senare år, varför ett av målen i rektorns trygghetsarbete är att lärarna ska vara mer synliga i korridorer och på skolgården, och arbeta mer aktivt med att bygga relationer med eleverna. Utöver enkäterna fångas aktuella frågor upp löpande av skolans trygghetsgrupp, där bland annat kurator, stödpedagog, rastvaktsansvarig och personal från fritidsgården ingår.

Det framgår vidare av granskningen att skolan arbetar med att skapa ett gemensamt förhållningssätt i trygghetsarbetet genom materialet "Att växa". Materialet omfattar värdegrundsfrågor som exempelvis rör den egna identiteten, trygghet på nätet, sexualitet och relationer men också sådant som privatekonomi och studieteknik. Varje klass följer ett färdigt spår och arbetar med detta under så kallad "forumtid" varje vecka. I intervjuer framkommer att lärare och elever är överens om att den avsatta tiden inte räcker till för att gå på djupet med materialet. Rektorn är medveten om att alla lärare inte använder tiden på samma sätt, och planerar därför att se över tidsram och innehåll för "Att växa"-planen. Utöver forumtiden lyfter rektorn det förebyggande trygghetsarbetet vid skolstarten som viktigt, där årskurs 5-9 åker på lägerskola med övernattnings och de yngre eleverna gör gruppstärkande övningar i närområdet. Skolan organiserar vidare regelbundet åldersintegrerade aktiviteter och temadagar som ytterligare ett sätt att främja goda relationer mellan eleverna och öka tryggheten. Rektorn betonar i intervju även vikten av ett nära samarbete med vårdnadshavare för trygghetsarbetet, och beskriver att skolan bland annat ordnar föräldrautbildningar kring alkohol, droger samt säkerhet på nätet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Rektorn följer upp och analyserar skillnader och avvikelser i omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn följer upp lärarnas omdömen och betyg för att identifiera eventuella skillnader och avvikelser. Rektorn uppger i intervju att hen exempelvis noterat att vissa ämnen har större spridning mellan betygen än andra, vilket rektorn lyft med lärarna. Rektorn beskriver vidare att hen följer upp avvikelser mellan elevernas resultat på de nationella proven och deras slutbetyg, samt ställer frågor om lärarnas bedömning av elevernas kunskaper vid medarbetarsamtalen. I intervju kan rektorn ge vissa förklaringar till avvikelser mellan resultat på de nationella proven och betyg, exempelvis som att där nationella prov legat relativt tidigt på terminen så har lärarna kunnat arbeta vidare med eleverna så att fler elever nått högre betyg än vad deras resultat på det nationella provet motsvarar. Lärare bekräftar i intervju att de haft samtal med rektorn om avvikelser mellan nationella prov och betyg och om hur betygen är fördelade på betygsskalan, båda enskilda samtal och gemensamma inom kollegiet.

Rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka men säkerställer inte att lärare använder varierade metoder för sina bedömningar

Granskningen visar att rektorn organiserar för lärarna att diskutera bedömning och betygssättning under läsåret, samt avsätter tid för sambedömning av nationella prov. I intervju med lärare på lågstadiet framkommer att förutsättningarna för likvärdiga bedömningar är goda, då lärarna i respektive årskurs planerar undervisningen tillsammans och sambedömer elevuppgifter under året samt de nationella proven i årskurs 3. På mellan- och högstadiet skiljer det sig åt i vilken grad lärarna samplanerar och sambedömer. I intervjuer med lärarna på mellan- och högstadiet uppger lärare att det är lätt att få stöd av kollegor i bedömningsfrågor, men att de i huvudsak sambedömer när de upplever behov av det. I Skolinspektionens skolenkät skattar eleverna informationen de får om sin kunskapsutveckling lågt, lägre än riksnittet både i årskurs 5 och 8². Elever på mellan- och högstadiet beskriver i intervju att lärare använder olika system för att kommunicera hur de ligger till, och säger att de inte alltid förstår vad deras betyg bygger på för underlag. Rektorn uppger i intervju att hen lagt stort fokus i det kollegiala lärandet på formativ bedömning och likvärdighet inom bedömning och betygssättning sedan hen började på skolan, men att det finns behov av att utveckla detta ytterligare. I intervjun framgår även att rektorn sökt samarbete med andra skolor i närområdet kring bedömning, men att det ännu inte varit möjligt att etablera något sådant samarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn säkerställer att samtliga lärare regelbundet samverkar kring bedömning och utvecklar gemensamma arbetsmetoder för att säkra likvärdigheten i omdömen och betyg och kommunikationen kring dessa.

Granskningen visar att rektorn skapar tillfällen för diskussioner kring bedömning och sambedömning av nationella prov, men mer behöver göras för att säkra likvärdigheten i omdömen och betyg. Det skiljer sig åt i vilken utsträckning lärare diskuterar vad som ska bedömas och hur eleverna ska få visa sina kunskaper på flera olika sätt, liksom hur lärare återkopplar till eleverna kring deras kunskapsutveckling och resultat.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på nytt lyfter fram bedömning och betygssättning som fokusområde i det kollegiala lärandet på mellan- och högstadiet, denna gång med inriktning på likvärdighet i bedömningsunderlag och på elevernas möjlighet att visa sina kunskaper på flera olika sätt. Rektorn behöver se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. På en skola där flera av lärarna saknar kollegor i samma ämne kan rektorn med fördel också arbeta vidare för att hitta andra skolor att samarbeta med i bedömningsfrågor, för att kalibrera lärarnas omdömen och betyg mot en extern part. De betyg som en elev får kan ha avgörande betydelse för elevens val till vidare utbildning, och betygen måste därför sättas under rättvisa och likvärdiga former.

Rektorn rekommenderas vidare att tillsammans med lärarna komma överens om hur en ändamålsenlig och sammanfattande dokumentation kan föras kring elevernas kunskapsutveckling och resultat. Hur lärare utformar sin dokumentation kan bland annat bero på vilken årskurs och vilka ämnen läraren undervisar i. Det är av vikt att dokumentationen utformas så att andra kan ta del av den och förstå den, inte bara för att undvika att kunskaper om elevernas utveckling går förlorad vid lärarbyten, utan också

² Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat för elever i årskurs 5 och 8, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

för att öka likvärdigheten och tydligheten i hur lärare kommunicerar med eleverna kring deras resultat.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Huvudmannen följer upp verksamheten och styr med stöd i en tydlig ansvarsfördelning

Granskningen visar att huvudmannen arbetar aktivt för att skapa sig en bred bild av verksamheten, och gör självständiga bedömningar av insamlad information. Av inskickad information framgår att huvudmannen har etablerade rutiner för sitt systematiska kvalitetsarbete och sätter upp egna mål för sitt arbete. Som underlag för detta samlar huvudmannen information, exempelvis genom att följa upp enkäter som skolan eller kommunen genomför, eller genom egna enkäter som medarbetarenkäten. Varje månad träffar huvudmannen skolledningen på styrelsemöte där skolledningen rapporterar om aktuella frågor, och däremellan har ordföranden egna möten med rektorn. I intervju beskriver huvudmannen att de genom sina frågor till rektorn får en dynamisk diskussion med fokus på förbättringsarbete, och att huvudmannen drivit frågor bland annat om ökad krisberedskap och skolans hållbarhetsarbete. Då huvudmannen består av föräldrar till elever på skolan, utan erfarenhet av att leda en skola, läggs mycket tid på att introducera nya styrelsemedlemmar till skolans styrdokument, rutiner, roller samt hur styrelse och rektor ska arbeta tillsammans. Det huvudmannen inte kan leverera på i form av erfarenhet kompenserar de för genom systematiskt arbete och genom att luta sig mot professionella rådgivare vid behov, exempelvis arbetsgivarorganisationer. Ansvarsfördelningen mellan rektor och huvudmannen finns tydliggjord i ett dokument, och både rektor och huvudmannen uttrycker i intervju att roller och ansvarsområden är tydliga för dem.

Huvudmannen följer upp och hanterar inkomna klagomål och anmälda kränkningar

Granskningen visar att huvudmannen löpande följer upp inkomna klagomål och kränkningsärenden och engagerar sig i de mer komplexa ärendena. På skolans hemsida finns tydliga rutiner för att anmäla klagomål, och kontaktvägar för de som vill

vända sig direkt till huvudmannen. Information om detta går även ut via medlemsbrev till vårdnadshavare och elever. I intervju beskriver huvudmannen och rektorn att ärenden ibland anmäls direkt till huvudmannen istället för att som rutinen beskriver först hamna hos lärare eller rektor, men då huvudmannen och rektorn ses regelbundet på styrelsemöten kan de snabbt informera varandra om aktuella ärenden. Rektorn uppger i intervju att hen är operativt ansvarig för ändringar som görs efter inkomna klagomål, men tydliggör att huvudmannen stödjer genom att bistå med nödvändiga resurser. Rektorn beskriver vidare i intervju att huvudmannen sätter sig in i allvarigare kränkingsärenden och utreder dem, exempelvis genom att finnas med i mejltrådar mellan rektor och vårdnadshavare och genom att ställa egna, kompletterande frågor i pågående utredningar. Huvudmannen har också initierat en översyn av skolledningens rutiner i pågående kränkingsärenden, samt förstärkt elevhälsan bland annat i syfte att elevhälsan ska kunna arbeta mer förebyggande mot kränkningar.

Huvudmannen ger stöd till rektorn och tar ansvar för verksamheten

Granskningen visar att huvudmannen ger rektorn förutsättningar för att kunna fungera som pedagogisk ledare och tar ansvar för verksamheten genom att sätta sig in i aktuella frågor och verka för goda resultat. Genom tät kontakt och regelbundna möten kan huvudmannen fånga upp rektorns behov av stöd, exempelvis gällande känsliga ärenden eller behov av fortbildning. Rektorn beskriver i intervju huvudmannen som tillmötesgående och inlyssnande, och samarbetet som välfungerande. Huvudmannen följer verksamhetens resultat nära, både kunskaps- och trygghetsresultat men också resultat kopplade till skolans ekonomi, för att säkerställa fortsatt kvalitet och likvärdighet inom verksamheten.

Huvudmannen arbetar långsiktigt och systematiskt med att skapa goda förutsättningar för verksamheten

Granskningen visar att huvudmannen arbetar aktivt och systematiskt för att skapa goda förutsättningar för Vibyskolan på lång sikt. Huvudmannen beskriver i intervju ett strategiskt arbete för att behålla skolans attraktionskraft för elever, vårdnadshavare och personal. Arbetet omfattar exempelvis investeringar i läromedel och annat skolmaterial, möbler, renoveringar av fastigheten och satsningar på personalens arbetsmiljö och välbefinnande i syfte att behålla en lärargrupp där samtliga lärare är behöriga. Huvudmannen beskriver vidare i intervju att skolan har en stabil personalgrupp, stark ekonomi och goda kunskapsresultat, men att huvudmannen inte vill luta sig tillbaka utan hela tiden söker sätt att driva verksamheten på som upprätthåller den goda kvalitén, den ska vara skolans signum.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Beslutet har fattats av John Haeberle, utredare.

I den slutliga handläggningen har Maria Hermansson, utredare (föredragande) och Clara Kielmann, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tio lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En digital intervju med representanter för huvudman.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19 och 20 mars. Digital intervju med representanter för huvudmannen genomfördes den 22 mars. Besöket genomfördes av utredarna Maria Hermansson och Clara Kielmann.

Vibyskolan är en grundskola i Sollentuna som vid tillfället för granskningen hade 295 elever inskrivna i årskurserna 1-9. Huvudman för skolan är Vibyskolan Ekonomisk Förening, VEF.